

Debatindlæg | kraka

15. maj 2015

Briternes valg betyder EU-kamp om velfærd

Af Julie Hassing Nielsen

Bragt i Ugebrevet A4 den 13. maj 2015

Det britiske valg blev en gyser med en overraskende afslutning. Nu står de relativt EU-skeptiske briter foran en folkeafstemning om EU-medlemskabet senest i 2017. Det kan få betydning for debatten om velfærdsydelse og fri bevægelighed, skriver analytiker i Kraka og A4-blogger Julie Hassing Nielsen.

Efter en valggys af rang, kunne de Konservatives David Cameron i sidste uge igen rykke ind i den britiske statsministerbolig, Downing Street 10.

På trods af meningsmålinger, der spåede dødt løb mellem Labours Ed Miliband og De Konservatives Cameron, endte Cameron overraskende med det første konservative flertal i det britiske underhus siden John Major vandt i 1992.

De Konservatives valgsejr sætter EU på dagsordenen (igen). I sidste regeringsperiode blev Cameron udfordret både af sit politiske bagland og det EU-fjendtlige parti UKIP havde enorm fremgang ved Europa-parlamentsvalget i 2014.

Den ellers EU-venlige Cameron annoncerede derfor en afstemning om "for eller imod" det fortsatte britiske medlemskab af EU. Denne afstemning skulle afholdes inden udgangen af 2017 – hvis Cameron blev genvalgt. Det blev han.

Kontakt

Julie Hassing Nielsen

Tlf. 31479916

E-mail: jhn@kraka.org

Ukrudt i Camerons baghave

Cameron står nu over for at skulle gennemføre en gyser af en folkeafstemning inden udgangen af 2017. Hvor Cameron selv ikke ønsker et britisk exit, har han en ny politisk sammensætning i baglandet, som kan vise sig problematisk.

Det britiske valg havde mange tabere. En af de mere paradoksale af slagsen, blev det EU-fjendtlige UKIP med den karismatiske Nigel Farage i spidsen.

Skønt partiet fik en klækkelig fremgang i procentvis andel af stemmerne på landsplan (13 %), manifesterede valgsuccessen sig ikke i reelle mandater grundet det britiske valgsystem kaldet 'første mand over målstregen'. Her vælges der kun én kandidat pr. valgkreds. Resten af stemmerne er spildt.

Farage selv blev ikke valg ind, og meddelte da valgresultaterne stod klar, at han trak sig som formand. Det fik han dog ikke lov til af partiets bestyrelse. Så UKIP med Farage står stadig i kulissen og venter på, at EU-debatten for alvor tager form.

Selvom den EU-fjendtlige fløjs fremgang ikke indløste mandater i det britiske parlament, har UKIPs fremgang bevist, at den EU-kritiske debat i Storbritannien lever.

Cameron skal også bokse med sit eget bagland, som er splittet mellem en EU-kritisk fløj og en mere Bruxelles-venlig retning. Cameron tilhører selv sidstnævnte. Og han vil højst sandsynligt forsøge at trække partiet i den retning.

Skønt de Konservative formåede at sikre sig et flertal alene i parlamentet – og derfor ikke er afhængige af en koalitionspartner, hvilket midterpartiet Liberaldemokraterne har været de sidste fem år, forbliver den nye regerings flertal lille.

Partiet er derfor sårbart over for intern splittelse – herunder den voksende splittelse på EU-området. Det kan betyde en udfordring for Camerons linje i de kommende forhandlinger i Bruxelles.

Briterne: Stabile EU-kritikere

Den britiske EU-skepsis strækker sig mange år tilbage. Ligesom Danmark blev briterne medlem af det daværende EF i 1973 primært grundet ønsket om økonomisk frihandel.

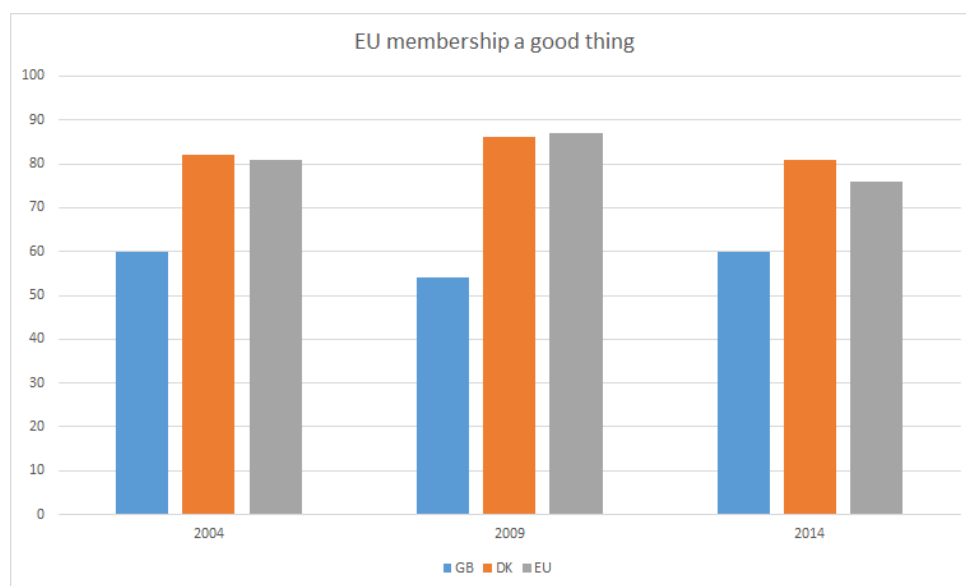
Den politiske overbygning på unions-samarbejdet, som blev introduceret i 1992 med Maastricht-Traktaten, har aldrig været briternes kop te.

Det centrale spørgsmål er dog nu, hvor stabilt briternes tilhørsforhold er til EU, og om det kan hjælpe os til at forudse udfaldet af den kommende folkeafstemning?

Briternes EU-skepsis har været stabilt i perioden 2004-2009. 60 procent af de adspurgte briter mente i 2004, at EU-medlemskabet er en god ting. I 2009 var det faldet til 53 procent.

Men ved det seneste Europa-Parlamentsvalg i 2014, er vi dog tilbage til 60 procent. Det kunne tyde på, at et mindre flertal af briterne vil stemme for et fortsat britisk EU-medlemskab.

Figur 1 Lille flertal for britisk EU-medlemskab?

Anm.: Briterne er blandt de mest EU-skeptiske medlemslande i EU, men et flertal er stadig for medlemskab. Her ses andelen (i procent), der mener at "EU-medlemskabet er en god ting"

Kilde: Den Europæiske Valgundersøgelse, 2004-2014

Men der er også en stor britisk tvivlergruppe, som kan blive afgørende ved en folkeafstemning. I 2014 mente 32 procent af de adspurgte briter, at EU-medlemskabet hverken var en god eller dårlig ting. Og i 2004 og 2009 var tallet på stort set samme niveau.

Der er således en relativt stabil og ganske høj uafklaret andel af den britiske befolkning. Til sammenligning har Danmark en stabil uafklaret vælgerskare på godt 20 procent.

Og i en tid hvor det britiske politiske landskab ændrer sig dramatisk, kan disse uafklarede andele af den britiske befolkning, godt få stor betydning for udfaldet af en EU-afstemning.

Hvad nu?

I kølvandet på valgresultatet begynder rygterne om folkeafstemningen allerede at spire. Angiveligt – grundet både et fransk præsidentvalg og tysk valg i 2017 – melder flere etablerede nyhedskilder, at Cameron meget vel kunne finde på at fremskyde den britiske afstemning allerede til 2016. Men intet er her bekræftet.

Uanset hvad har Cameron nu et klart mandat til at påbegynde genforhandlinger om briternes tilhørsforhold til EU.

En tidligere EU-tale fra efteråret 2014 pegede på, at særligt sociale ydelser til vandrende arbejdstagere vil komme på dagsordenen, herunder optjeningspligt på sociale ydelser, restriktioner af den frie bevægelighed for fremtidige medlemmer samt en bedre mulighed for at udvise kriminelle indvandrere.

Herudover ønsker Cameron, at de nationale parlamenter får større indflydelse på EU lovgivningen.

Den grundlæggende EU-debat er med de Konservatives valgsejr skudt i gang. Den kan blive barsk med både EU-kritiske røster indenfor Camerons egne rækker og UKIPS procentvise valgsejr, som indikation på, hvor briterne står.

Men vi ser altså også en stabil majoritet af briter, som alt i alt bakker op om EU-medlemskabet. Det bliver uden tvivl en livlig debat. Og en debat, som vi bør skæve til her under de hjemlige, danske himmelstrøg.